

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Gdańsku

Miasto ruin – miasto nadziei

Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony

🇬🇧 City of Ruins – city of Hope
Gdańsk destroyed – Gdańsk reborn

🇩🇪 Stadt der Ruinen – Stadt der Hoffnung
Danzig: zerstört und wiedergeboren

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Oddział w Gdańsku

Miasto ruin – miasto nadziei

Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony

🇬🇧 *City of Ruins – city of Hope*
Gdańsk destroyed – Gdańsk reborn

🇩🇪 *Stadt der Ruinen – Stadt der Hoffnung*
Danzig: zerstört und wiedergeboren

Katalog wystawy przygotowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej
Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku

Exhibition catalogue prepared by the Branch Office of National Education
of the Institute of National Remembrance in Gdańsk

Der Ausstellungskatalog wurde von der Zweigstelle des Instituts für Nationales Gedenken in Danzig,
Büro für Nationale Bildung, vorbereitet

Gdańsk 2024

Autorzy / Authors / Autoren:
Karolina Masłowska, Artur Chomicz

Współpraca / Cooperation / Mitarbeit:
Krzysztof Drażba

Fotografie współczesne / Contemporary photographs / Photoaufnahmen aus heutiger Zeit:
Dominik Kulaszewicz

Recenzja / Reviewer / Rezension:
Aleksander Masłowski

Korekta językowa / Proofreading / Sprachliche Korrektur:
Anna Świtalska-Jopek, Richard Ashcroft, Aleksander Masłowski

Tłumaczenie na język angielski / English translation / Übersetzung ins Englische:
Jerzy Giebułtowski

Tłumaczenie na język niemiecki / German translation / Übersetzung ins Deutsche:
dr Wieńczysław Niemirowski

Projekt graficzny i wydruk / Graphic design and printing / Graphischer Entwurf und i Ausdruck:
EuroDesign Gdańsk, www.eurodesign.com.pl

**Materiały archiwalne ze zbiorów / Archival materials from
/ Die Archivmaterialien stammen aus den folgenden Sammlungen:**
Agencji Fotograficznej Kosycarz Fotopress, Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Pomorza, Muzeum II Wojny Światowej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Narodowego Muzeum Morskiego oraz domeny publicznej / and the public domain / und öffentliche Domäne

© Copyright by Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2024

Publikacja przygotowana przez Oddział IPN – KŚZpNP w Gdańsku

ISBN 978-83-8229-993-9

Wydawnictwo
Instytutu Pamięci
Narodowej

Miasto ruin – miasto nadziei

Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony

 City of Ruins – city of Hope

Gdańsk destroyed – Gdańsk reborn

 Stadt der Ruinen – Stadt der Hoffnung

Danzig: zerstört und wiedergeboren

Wprowadzenie

Gdańsk to jedno z najstarszych i najpiękniejszych miast Rzeczypospolitej. Choć przez stulecia zmieniała się jego przynależność państwowa, to właśnie pod panowaniem władców Polski i Litwy gród nad Motławą przeżywał okres rozkwitu, stając się „perłą w Koronie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej”. Pozostając poza jej granicami, Gdańsk był ośrodkiem ważnym, lecz jedynie prowincjonalnym.

Wprawdzie serce każdego Polaka mogłoby być jedynym przewodnikiem tu, gdzie co krok napotykać oczy na pamiątki minionych wieków – jednakże lata rozłąki, które nastąpiły po okresie dawnej świetności i chwały, ukryły w cień niejedną szczegół [i] niejedną pamiątkę.

Tadeusz Bierowski, Przedmowa do *Przewodnika po Gdańsku* z 1929 r.

W wielowiekowej historii miasto przeżyło liczne wojny niosące za sobą straty i zniszczenia. Nic nie mogło się jednak równać tragedii, która nastąpiła w marcu 1945 r. u schyłku II wojny światowej. Bombardowania, walki na ulicach i pożary przyniosły ogromne spustoszenie. Zabudowa grodu nad Motławą uległa destrukcji w 60 proc. Najbardziej ucierpiało śródmieście, gdzie straty wyniosły około 90 proc. Za wszystkie zniszczenia odpowiadają zarówno wojska niemieckie, które broniły Gdańsk, jak i armia sowiecka zdobywająca miasto.

Wystawa prezentuje obiekty nierozzerwalnie związane z okresem największej świetności Gdańska, kiedy pozostawał on w granicach I Rzeczypospolitej, m.in. Ratusz Głównego Miasta, Dwór Artusa, Wielką Zbrojownię czy Zieloną Bramę. Ukazano również zabytki absolutnie unikatowe na światową skalę – takie jak Wielki Młyn, bazylika Mariacka czy Brama Żuraw. Przywołano dziś już nieistniejące gmachy hoteli Danziger Hof i Continental oraz niedawno odrestaurowanego dworca kolejowego – chociaż wzniesione w niemieckiej rzeczywistości końca XIX w., w Wolnym Mieście Gdańsku stały się centrum aktywności Polaków walczących o utrzymanie swojej tożsamości i kultury.

Powietrze na ulicach rozpalone jest od szalejących pożarów. Z hukiem padają na bruk wielopiętrowe budowle. Całe dzielnice toną w czarnym dymie. Nad miastem unoszą się chmury popiołu. [...] Wszystko, nawet ziemia sama, wypalona do żdźbła, mówi o bezkompromisowych, krwawych zmaganiach.

fragment relacji sowieckiego korespondenta wojennego dla agencji TASS z marca 1945 r.

Zniszczone, spalone, ograbione w wyniku zmagania dwóch totalitarnych potęg – niemieckiej i sowieckiej – miasto zostało przez Polaków w znacznej części odbudowane. Mimo powojennych trudnych warunków, idei „odpruszczenia wszystkiego” czy pomysłów likwidacji patrycjuszowskiego, burżuazyjnego śródmieścia na rzecz osiedla mieszkaniowego dla klasy robotniczej udało się częściowo odtworzyć, a częściowo wykreować na nowo ducha miejsca „Aureae Portae” i perły w Koronie Rzeczypospolitej.

Introduction

Gdańsk is one of the oldest and most beautiful cities in Poland. Although it has been part of different states over the centuries, it was part of the Polish-Lithuanian Commonwealth that the city on the Motława River flourished, becoming „a pearl in the Crown of the Most Excellent Republic“. While outside its borders, Gdańsk was an important but only provincial centre.

Admittedly, the heart of every Pole could be the only guide here, as everywhere one goes one's eyes encounter the mementoes of past centuries – however, the years of separation that followed the period of former glory and splendour overshadow many a detail [and] many a memento.

Tadeusz Bierowski, Foreword to the 1929 Guide to Gdańsk

Throughout the many centuries of its history, the city has seen numerous wars, bringing with them loss and destruction. However, nothing could compare to the tragedy of March 1945 at the end of World War II. Bombings, street fighting and fires wreaked enormous havoc. Sixty per cent of the buildings were destroyed. The city centre suffered the most, with the losses amounting to 90 per cent. Both the German army that defended Gdańsk and the Soviet troops that tried to capture it are responsible for all the destruction.

The exhibition presents objects inextricably linked to the period of Gdańsk's greatest splendour, when it was part of the Polish-Lithuanian Commonwealth, including the Main City Hall, the Artus Court, the Great Armory and the Green Gate. Also presented are monuments absolutely unique in the world, such as the Great Mill, St Mary's Basilica and the Crane Gate.

The air on the streets is ablaze from the raging fires. With a bang, multi-storey buildings crumble. Entire neighbourhoods drown in black smoke. Clouds of ash float over the city. [...] Everything, even the ground itself, scorched, speaks of uncompromising bloody struggles.

an excerpt from an account by a Soviet war correspondent for the TASS agency in March 1945

The now-defunct edifices of the “Danziger Hof” and the “Continental” hotels as well as the recently restored railroad station are featured, even though they were erected under German rule in the late 19th century; in the Free City Gdańsk they became the centre of activity for Poles fighting to maintain their identity and culture. Destroyed, burned, and looted as a result of the struggle between two totalitarian powers – German and Soviet – the city was largely rebuilt by the Poles. Despite the harsh post-war conditions, the idea of „removal of all traces of Prussian rule” or the idea of liquidating the patrician, bourgeois city centre in favour of a residential area for the working class, it was possible to partially recreate and breathe new life into the place of the “Aurea Porta” and the pearl in the Polish Crown.

Einleitung

Danzig ist eine der ältesten und schönsten Städte Polens. Im Zuge der Jahrhunderte wechselte es seine staatliche Zugehörigkeit, aber gerade während der Herrschaft der polnischen Könige erlebte die Stadt an der Motłau eine Zeit ihrer höchsten Blüte und wurde eine „Perle in der polnischen Krone“. In der Zeit, als Danzig außerhalb der Grenzen Polens lag, war es zwar ein wichtiges, dennoch nur provinzielles Zentrum.

Das Herz eines jeden Polen könnte hier, wo die Augen auf Schritt und Tritt auf Denkmäler vergangener Jahrhunderte stoßen, der einzig ausreichende Fremdenführer sein – die Jahre der Trennung, die nach der Zeit des alten Glanzes und Ruhms erfolgten, deckten manch ein Detail, manch ein Denkmal mit dem Schatten der Geschichte zu.

Tadeusz Bierowski, Vorwort des polnischsprachigen Stadtführers durch Danzig von 1929

In der jahrhundertelangen Geschichte erlebte die Stadt viele Kriege, deren Folge Schäden und Zerstörungen waren. Alle sie wurden aber durch die Katastrophe überschattet, die im März 1945, am Ende des Zweiten Weltkrieges, einbrach. Die Bombardierungen, Straßenkämpfe und Brände brachten große Verwüstungen. 60 Prozent der Bausubstanz der Stadt an der Motłau fielen in Trümmer. Am meisten war die Innenstadt beschädigt, wo die Verluste rund 90 Prozent betragen. Für alle Zerstörungen sind sowohl die deutschen Truppen, die Danzig verteidigten, als auch die sowjetische Armee, die die Stadt stürmte, verantwortlich.

In der Ausstellung werden Objekte präsentiert, die mit der größten Glanzperiode Danzigs zusammenhängen, als es sich in den Grenzen des polnischen Königreiches befand, u.a. Rathaus der Rechtstadt, Artushof, Großes Zeughaus oder Grünes Tor. Gezeigt werden auch im Weltmaßstab unikale Denkmäler, z.B. Große Mühle, Marienkirche oder Krantor.

Die Luft in den Straßen ist durch rasende Brände erhitzt. Vielstöckige Gebäude stürzen mit Gepolter aufs Pflaster. Ganze Stadtviertel versinken im schwarzen Rauch. Über der Stadt schweben Aschenwolken. [...] Alles, selbst der Boden, ist bis auf den letzten Halm versengt und ist ein Zeuge kompromisslosen, blutigen Ringens.

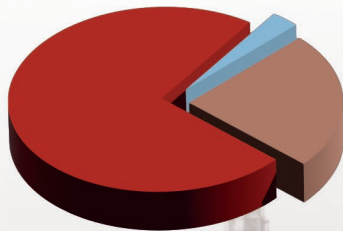
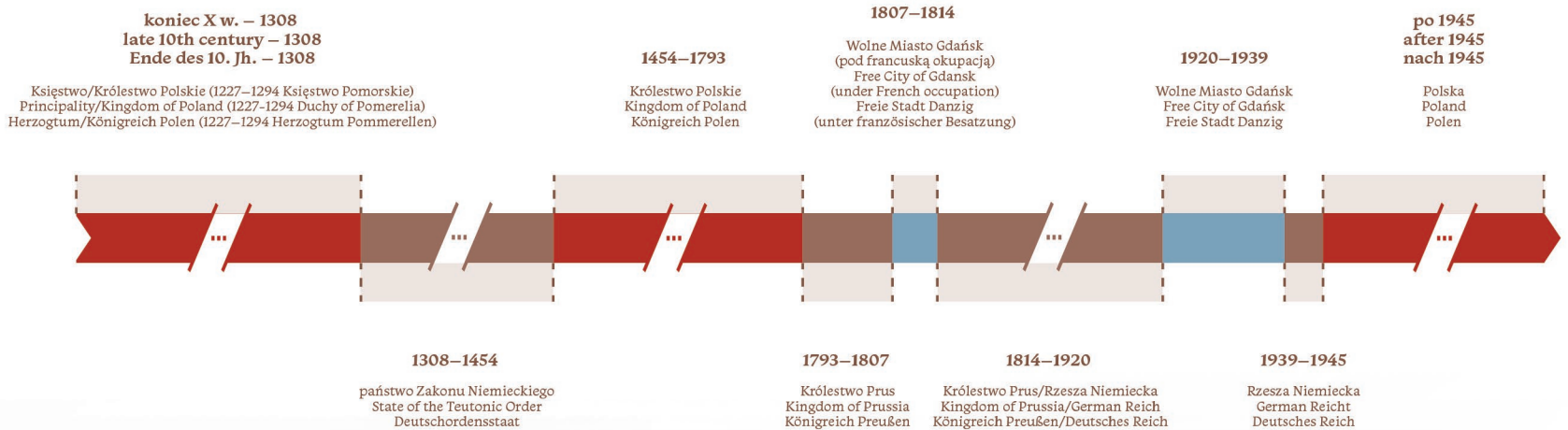
Ausschnitt aus einem Bericht eines sowjetischen Kriegsberichterstatters für die TASS-Agentur vom März 1945

Zu sehen sind auch die bereits nicht mehr bestehenden Gebäude der Hotels Danziger Hof und Continental und des vor kurzem renovierten Bahnhofs. Sie wurden Ende des 19. Jh., in der Zeit der Zugehörigkeit der Stadt zu Deutschland errichtet und verwandelten sich in der Freien Stadt Danzig in Zentren der Aktivität der Polen, die um die Erhaltung ihrer Identität und ihrer Kultur kämpften. Die infolge des Ringens der zwei totalitären Mächte, Deutschlands und der Sowjetunion, zerstörte, niedergebrannte und ausgeplünderte Stadt wurde durch die Polen zum großen Teil wiederaufgebaut. Trotz der schweren Nachkriegsbedingungen, der Bestrebungen, alle Spuren des Preußentums zu tilgen, der zeitweiligen Ideen, die patrizische, bourgeoise Innenstadt auszulöschen und an ihrer Stelle eine Wohnsiedlung für die Arbeiterklasse zu bauen, gelang es, sie teilweise wiederherzustellen, den Geist des alten Danzig erneut zu kreieren – der „Perle in der polnischen Krone“.

Przynależność państwowa Gdańska

State affiliation of Gdańsk

Die staatliche Zugehörigkeit von Danzig

Wykaz ogólny szkód wojennych w nieruchomościach miasta Gdańska

General list of war damage in real estate of the city of Gdańsk

Allgemeines Verzeichnis von Kriegsschäden im Bereich der Immobilien der Stadt Danzig

(stan na 15 lipca 1945 r. / as of 15 July 1945 / der Stand vom 15. Juli 1945)

Na podstawie: M. Stryczyński, *Gdańsk w latach 1945–1948. Odbudowa organizmu miejskiego*, Gdańsk 1981.

Based on: M. Stryczyński, *Gdańsk w latach 1945-1948. Odbudowa organizmu miejskiego*, Gdańsk 1981.

Die Grundlage: M. Stryczyński, *Gdańsk w latach 1945–1948. Odbudowa organizmu miejskiego*, Gdańsk 1981.

Budynki
mieszkalne

Residential
buildings

Wohngebäude

Budynki gospodarcze
i przemysłowe

Outbuildings
and industrial buildings

Industrielle
und Wirtschaftsgebäude

Budynki użyteczności
publicznej

Public
buildings

Gemeinnützige
Gebäude

49,5%

średni poziom
zniszczeń

average
damage level

durchschnittlicher
Zerstörungsgrad

15 600

budynków zniszczonych
lub uszkodzonych

buildings destroyed or damaged

zerstörte oder beschädigte Gebäude

3695

budynków zniszczonych
lub uszkodzonych

buildings destroyed or damaged

zerstörte oder beschädigte Gebäude

370

budynków zniszczonych
lub uszkodzonych

buildings destroyed or damaged

zerstörte oder beschädigte Gebäude

14,15 mln

ogólna kubatura (m³)

total cubic capacity (m³)

gesamter Rauminhalt (m³)

2,88 mln

ogólna kubatura (m³)

total cubic capacity (m³)

gesamter Rauminhalt (m³)

6,43 mln

ogólna kubatura (m³)

total cubic capacity (m³)

gesamter Rauminhalt (m³)

RAZEM
TOTAL / INSGESAMT

19 665

budynków zniszczonych
lub uszkodzonych

buildings destroyed or damaged

durchschnittlicher Zerstörungsgrad

23,46 mln

ogólna kubatura (m³)

total cubic capacity (m³)

gesamter Rauminhalt (m³)

Dworzec kolejowy

Railroad station / Der Bahnhof

Otwarty został w 1900 r., zastępując dawny dworzec „Przy Bramie Wyżynnej”. Utrzymany w architektonicznych formach neomanierystycznych, był obiektem bardzo nowoczesnym, z halą kasową, przechowalnią bagażu, poczekalniami, posterunkiem policji, toaletami i bufetem. Blisko 50-metrowa wieża służyła nie tylko jako podstawa zegara, ale i wieża ciśnień dla instalacji wodnej, przeznaczonej m.in. do napełniania zbiorników parowozów. Otwarcie dworca na wysokości Starego Miasta spowodowało przyspieszony rozwój tej biedniejszej dotąd części Gdańska. W okolicy zaroilo się od hoteli i restauracji, a tuż obok nich zaczęły wyrastać wysokie i eleganckie kamienice. W okresie Wolnego Miasta Gdańska dworzec należał do Polskich Kolei Państwowych.

W 1945 r. spłonął wraz z większością okolicznych budynków. Stosunkowo szybko został odbudowany, jednak nie w pełnym zakresie. W latach sześćdziesiątych XX w. domagano się jego rozbiórki i zastąpienia go obiektem bardziej nowoczesnym. Choć nadal nosił widoczne rany wojenne, służył kolejnym pokoleniom podróżnych. Przywrócenie mu historycznego wyglądu sprzed stu lat nastąpiło dopiero w latach dwudziestych XXI w.

It opened in 1900, replacing the former station „At the Uppland Gate.” Dominated by neo-Mannerist architectural forms, it was a very modern facility, with a ticket hall, baggage storage, waiting rooms, a police station, restrooms and a buffet. The nearly 50-metre-high tower not only housed the clock, but also served as a water tower for the water system, intended, among other things, to fill the tanks of steam locomotives. The opening of the station in the immediate vicinity of the Old Town resulted in accelerated development in this previously poor part of Gdańsk. The area filled with hotels and restaurants, with high and elegant townhouses next to them. During the period of the Free City of Gdańsk, the railroad station was managed by the Polish State Railways.

In 1945, it burned down along with most of the surrounding buildings. It was rebuilt relatively quickly but not in full. In the 1960s, there were calls for its demolition and replacement with a more modern facility. Although the war damage was still visible, it served successive generations of travellers. It was not restored to its historic appearance of a hundred years earlier until the 2020s.

Er wurde 1900 eröffnet und ersetzte den alten Bahnhof Danzig Am Hohen Tor. Architektonisch vertritt er den neumanieristischen Stil. Es war ein sehr moderner Bahnhof mit einer Kassenhalle, der Gepäckaufbewahrung, Wartesälen, einer Polizeiwache, Toiletten und einem Imbiss. An dem 50 m hohen Turm befand sich eine Uhr. Er diente als Wasserturm, dank dem es u.a. möglich war, die Behälter der Dampflokomotiven zu füllen. Der Bahnhof befand sich in der Gegend der Danziger Altstadt und seine Eröffnung führte zur beschleunigten Entwicklung dieses Stadtteils, der bisher zu den ärmeren gehörte. Wie Pilze aus dem Boden schossen hier jetzt Restaurants und Hotels, daneben begann man hohe und elegante Zinshäuser zu bauen. In der Zeit der Freien Stadt Danzig wurde der Bahnhof durch die Polnischen Staatsbahnen verwaltet.

So wie die meisten umliegenden Gebäude brannte der Bahnhof 1945 nieder. Er wurde relativ schnell wiederaufgebaut, aber nicht gänzlich. In den 1960er Jahren erschienen Stimmen, die forderten, dass man ihn abbaut und durch einen modernen Komplex ersetzt. Er diente aber weiterhin den Reisenden, auch wenn die Kriegsbeschädigungen nicht ganz beseitigt wurden. Das historische Gewand aus der Zeit vor 100 Jahren konnte er erst zu Beginn der 2020er Jahre wiedererlangen.

Hotel Continental

Continental Hotel / Hotel Continental

Wzniesiony w latach 1896–1899 u zbiegu obecnych ulic Elżbietańskiej i Podwale Grodzkiego jako trzypiętrowa okazała kamienica z charakterystyczną wieżą w narożniku. W 1919 r. wykupiła go polska spółka Bałtyckie Towarzystwo Terenowe. Od 1930 r. jego dyrektorem był Piotr Bresiński, działacz polski w Wolnym Mieście Gdańsku. Przed 1939 r. wspomagał on Żydów gdańskich zmuszanych do opuszczenia miasta. Został zamordowany przez Niemców w 1940 r. Hotel Continental reklamował się jako jedyny polski hotel w Gdańsku. Stanowił siedzibę wielu polskich organizacji, m.in. Biura Podróży Orbis, Związku Rozwoju Gdańsko-Polskich Stosunków Gospodarczych i Polskiego Klubu Szachowego. Tu spotykali się członkowie KS Gedania, tu także zwołano spotkanie założycielskie Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki.

Hotel nie przetrwał 1945 r. Dziś w tym miejscu przebiega chodnik i jezdnia ulicy Podwale Grodzkie oraz znajdują się parking i niewielki pawilon usługowo-handlowy.

Erected between 1896 and 1899 at the intersection of today's Elżbietańska and Podwale Grodzkie streets as a three-story imposing building with a characteristic tower in the corner. In 1919, it was purchased by the Polish company the Baltic Territorial Society. From 1930, its director was Piotr Bresiński, a Polish activist in the Free City of Gdańsk. Before 1939, he helped the Gdańsk Jews, who were forced to leave the city. He was murdered by the Germans in 1940. The Continental Hotel advertised itself as the only Polish hotel in Gdańsk. It was the seat of many Polish organizations, including the Orbis Travel Agency, the Association for the Development of Gdańsk-Poland Economic Relations and the Polish Chess Club. This is where members of the "Gedania" Sport Club met, and where the founding meeting of the Society of Friends of Science and Art was convened. The hotel did not survive 1945. Today, the sidewalk and roadway of Podwale Grodzkie Street run across the site, and there is a car park, a small service and retail pavilion.

Das Hotel wurde in den Jahren 1896–1899 an der Kreuzung der Elisabethkirchengasse mit dem Stadtgraben (heute: Elżbietańska-Straße und Podwale Grodzkie-Straße) als dreistöckiges ansehnliches Gebäude mit einem charakteristischen Turm an der Ecke errichtet. 1919 wurde es von der polnischen Baltischen Terrain-Gesellschaft gekauft. Sein Direktor war seit 1930 Piotr Bresiński, polnischer Aktivist aus der Freien Stadt Danzig. Vor 1939 unterstützte er die Danziger Juden, die man zum Verlassen der Stadt zwang. Die Deutschen haben ihn 1940 ermordet. Das Hotel Continental warb für sich als das einzige polnische Hotel in Danzig. Es war Sitz vieler polnischer Organisationen, es waren u.a. Reisebüro Orbis, Verband zur Förderung der Danzig-Polnischen Wirtschaftsbeziehungen und Polnischer Schachklub. Hier trafen die Mitglieder des Sportklubs Gedania zusammen, es fand hier auch die Gründungsversammlung des Vereins der Freunde für Wissenschaft und Kunst statt.

Das Hotel bestand bis 1945. Dort, wo es stand, verläuft heute die Straße Podwale Grodzkie, es gibt hier auch einen Parkplatz und einen kleinen Dienstleistungs- und Handelspavillon.

Hotel Danziger Hof

Danziger Hof Hotel

 Hotel „Gdański Dwór” stał tuż obok Bramy Wyżynnej. Wzniesiono go w latach 1896–1898 na terenie uzyskanym dzięki likwidacji wałów. Ten niezwykle reprezentacyjny budynek cieszył się opinią najbardziej luksusowego hotelu w Gdańsku. W 1929 r. obiekt został wydzierżawiony przez Brytyjsko-Polski Bank Handlowy, a w 1930 r. stał się własnością Stanisława Vogla. W hotelu zatrzymywali się znamienici goście, w tym koronowane głowy. W grudniu 1918 r. nocował w nim Ignacy Paderewski, który spotkał się tam z przedstawicielami gdańskich Polaków. W latach 1919–1920 hotel był siedzibą Generalnej Delegacji polskiego Ministerstwa Aprowizacji w Gdańsku, kierowanej przez Mieczysława Jałowickiego. Wiosną 1920 r. stał się pierwszym miejscem rezydowania komisarza generalnego RP w Wolnym Mieście Gdańsku. W 1945 r. budynek został spalony. Po wojnie podjęto decyzję o rozebraniu ruin i wzniesieniu w ich miejscu domu meblowego, przejętego następnie przez Polskie Linie Lotnicze LOT. Obecnie obiekt jest znanym punktem orientacyjnym i popularnym miejscem spotkań i zbiórek.

The Danziger Hof Hotel stood right next to the Uppland Gate. It was erected between 1896 and 1898 on a site obtained by removing the fortifications. This highly representative building had a reputation as the most luxurious hotel in Gdańsk. In 1929 the building was leased by the The British and Polish Trade Bank and in 1930 it became the property of Stanisław Vogel. Notable guests, including monarchs, stayed at the hotel. In December 1918, Ignacy Paderewski, the future Prime-Minister of Poland, spent the night there and met representatives of the Polish community of Gdańsk. In the years 1919–1920 the hotel was the seat of the General Delegation of the Polish Ministry of Provisions in Gdańsk, headed by Mieczysław Jałowicki. In the spring of 1920, it became the first place of residence of the Polish Commissioner-General in the Free City of Gdańsk. In 1945, the building burned down. After the war, a decision was made to demolish the ruins and erect a furniture store in their place, later taken over by LOT Polish Airlines. Today, the site is a well-known landmark and a popular meeting and gathering place.

Das Hotel Danziger Hof stand direkt neben dem Hohen Tor. Es wurde in den Jahren 1896–1898 auf einem Gelände errichtet, auf dem sich einst der abgetragene Stadtwall befand. Dieses außergewöhnlich repräsentative Gebäude galt als das luxuriöseste Hotel Danzigs. 1929 wurde es von der Britisch-Polnischen Handelsbank gepachtet. Sein Besitzer wurde 1930 Stanisław Vogel. Gäste des Hotels waren hervorragende Persönlichkeiten, auch gekrönte Häupter. Im Dezember 1918 übernachtete hier der künftige Ministerpräsident Ignacy Paderewski, der im Hotel mit der Vertretung des Danziger Polentums zusammentraf. In den Jahren 1919–1920 war das Hotel Sitz der Generalvertretung des polnischen Versorgungsministeriums in Danzig, deren Leiter Mieczysław Jałowicki war. Hier residierte zunächst, seit dem Frühjahr 1920, der Generalkommissar der Republik Polen in der Freien Stadt Danzig. 1945 brannte das Hotel nieder. Nach dem Krieg beschloss man, die Ruine abzutragen und an ihrer Stelle ein Möbelhaus zu errichten. Das Gebäude wurde später durch die Polnischen Luftfahrtlinien LOT übernommen. Heute ist es ein bekannter Orientierungspunkt, ein Treffpunkt und eine Sammelstelle.

Katownia i Wieża Więzienna

Torture House and Prison Tower

/ Die Peinkammer und der Stockturm

Budowla stojąca na południowym skraju Targu Węglowego to pozostałość głównego wjazdu do średniowiecznego Gdańska, nazywanego niegdyś w całości „Bramą Wysoką”. Wraz z poprzedniczką dzisiejszej Bramy Długoulicznej, zwanej „Złotą”, stanowiła dawniej kompleks obronny, pełniąc funkcję przedbramia albo barbakanu. Najstarszą częścią zachowanego przedbramia jest wysoka wieża powstała w końcu XIV w., z czasem nazwana od swojej nowej funkcji „Więzienną”. Na początku XV w. stanęła przed nią jeszcze jedna brama, zwana „Przednią”, która po przebudowie w XVI w. zyskała miano Katowni. Od końca XVI do połowy XIX w. cały zespół dawnego przedbramia wykorzystywano jako więzienie, a później jako magazyny wojskowe.

W 1945 r. kompleks uległ poważnym uszkodzeniom, które były stopniowo usuwane do początków XXI w. W 1973 r. obiekt przeszedł na własność dzisiejszego Muzeum Gdańska. Przez lata mieścił Muzeum Bursztynu, które w 2021 r. przeniesiono do Wielkiego Młyna.

The structure, which stands on the southern edge of the Coal Market (Targ Węglowy), is a remnant of the main entrance to medieval Gdańsk, once referred to in full as the „Uppland Gate.” Along with the predecessor of today's Long-Street Gate, known as the „Golden” Gate, it used to be a defensive complex, serving as a fore-gate or barbican. The oldest part of the surviving fore-gate is a tall tower built in the late 14th century, eventually named „Prison Tower” after its new function. At the beginning of the 15th century, another gate was erected in front of it, called the „Front Gate”, which after reconstruction in the 16th century became known as the Torture House. From the late 16th to the mid-19th century, the entire former fore-gate complex was a prison and later housed military warehouses.

In 1945, the complex suffered severe damage, which was gradually repaired, a process lasting until the early 21st century. In 1973, the building became the property of today's Museum of Gdańsk. For years it housed the Amber Museum, which was moved to the Great Mill in 2021.

Das Gebäude am südlichen Rand des Kohlenmarktes (Targ Węglowy) ist ein Überbleibsel der Haupteinfahrt in die mittelalterliche Stadt Danzig, die seinerzeit als Ganzes „Hohes Tor” hieß. Mit dem Vorgänger des heutigen, zur Długa-Straße (Langgasse) führenden Goldenen Tors bildete es einen Verteidigungskomplex als Vortor bzw. Barbakane. Der älteste Teil des erhaltenen Vortors ist ein hoher Turm aus dem 14. Jh., dem man wegen seiner neuen Funktion den Namen „Stockturm” verlieh. Das vor ihm im 15. Jh. errichtete Vortor erhielt im 16. Jh. nach einem Umbau den Namen der Peinkammer. Die ganze ehemalige Vortor-Anlage wurde seit dem Ende des 16. bis zur Mitte des 19. Jh. als Gefängnis genutzt, später befanden sich hier vom Militär verwaltete Lagerräume.

1945 wurde der Komplex ernsthaft beschädigt. Die Schäden beseitigte man stufenweise bis zum Beginn des 21. Jh. 1973 wurde das Objekt Eigentum des heutigen Museums der Stadt Danzig. Lange Zeit befand sich hier das Bernsteinmuseum, das 2021 in die Große Mühle verlegt wurde.

Dwór Bractwa św. Jerzego wraz z Bramą Długouliczną (Złotą)

Mansion of the St George Brotherhood with the Long-Street (Golden) Gate / Die Georgshalle und das Langgasser (Goldene) Tor

 Dwór wzniesiony został w latach 1487–1494 dla Bractwa św. Jerzego – elitarniej korporacji patrycjatu miejskiego, odwołującej się do wzorców rycerskich. W 1566 r. jego dach zwieńczono hełmem z figurą św. Jerzego. Od XVI w. budynek służył przejściowo różnym celom, pozostając własnością bractwa. W 1945 r. został zniszczony – utracił dach i część ściany wschodniej, a jego wnętrze zostało wypalone. Odbudowano go w latach 1950–1953. Od tego czasu jest siedzibą Stowarzyszenia Architektów Polskich.

Brama otwierająca ul. Długą wzniesiona została w początku XVII w. według projektu Abrahama van den Blocka, pod kierunkiem budowniczego Jana Strakowskiego, na miejscu dawnej bramy gotyckiej. Bogato dekorowana, nawiązująca w swojej formie do rzymskich łuków triumfalnych, pełniła funkcje reprezentacyjne. W 1804 r. została przebudowana, otrzymując połączenie z Dworem Bractwa św. Jerzego, a jej wnętrza posłużyły Królewskiej Szkole Sztuk Pięknych. W 1945 r. została poważnie uszkodzona. Jej odbudowę przeprowadzono w 1957 r. i przekazano w użytkowanie Stowarzyszeniu Architektów Polskich.

The mansion was erected between 1487 and 1494 for the St George Brotherhood, an elite association of the city's patriciate, which promoted chivalry. In 1566, its roof was topped with a lantern with a statue of St George. From the 16th century, the building temporarily served various purposes, remaining the property of the brotherhood. In 1945 the building was destroyed: it lost its roof and a section of the eastern wall, with the interior burned out. It was rebuilt between 1950 and 1953. Since then, it has been the seat of the Association of Polish Architects.

The gate opening onto Długa Street was erected in the early 17th century to a design by Abraham van den Block, under the direction of the builder Jan Strakowski, on the site of a former Gothic gate. Richly decorated, with elements drawing on the form of Roman triumphal arches, it served a representative function. It was rebuilt in 1804 and connected to the Manor House of the St George Brotherhood, with its interiors housing the Royal School of Fine Arts. It was severely damaged in 1945. Its reconstruction was carried out in 1957 and the building was handed over to the Association of Polish Architects.

Die Halle wurde in den Jahren 1487–1494 für die St.-Georg-Brüderschaft errichtet, eine elitäre Korporation des städtischen Patriziats, die sich auf ritterliche Muster berief. Das Dach erhielt 1634 einen barocken Helm mit der Figur des hl. Georg. Seit dem 16. Jh. diente das Gebäude verschiedenen Zwecken, blieb aber Eigentum der Brüderschaft. 1945 wurde es vernichtet – es verlor das Dach und einen Teil der Ostwand, die Innenräume sind ausgebrannt. In den Jahren 1950–1953 wurde es wiederaufgebaut. Seit dieser Zeit ist es Sitz des Verbands Polnischer Architekten SARP.

Das Tor, das in die Długa-Straße führt, wurde Anfang des 17. Jh. an der Stelle des ehemaligen gotischen Tors nach dem Entwurf von Abraham van den Block errichtet. Ihr Erbauer war Jan Strakowski. Es ist reich geschmückt, erfüllte repräsentative Funktionen und knüpfte in seiner Form an die römischen Triumphbögen an. 1804 wurde es umgebaut und erhielt eine Verbindung mit der Georgshalle. Seine Innenräume dienten der Königlichen Kunstschule. 1945 wurde es ernsthaft beschädigt. Der Wiederaufbau erfolgte 1957. Seit dieser Zeit wird es vom Verband Polnischer Architekten SARP verwaltet.

Teatr Miejski

City Theatre / Das Stadttheater

Pierwszy gmach Teatru Miejskiego został wzniesiony w 1801 r. Mimo ograniczonych wymiarów parceli dzięki kopule oraz portykowi udało się podkreślić wyjątkowy na tle otoczenia charakter budowli, którą gdańszczanie przezwali „młynkiem do kawy”. Obiekt był dwukrotnie przebudowywany – w latach 1916 i 1934, kiedy przeprowadzono remont generalny.

W wyniku działań Armii Czerwonej w marcu 1945 r. gmach teatru został spalony. Zachowały się mury zewnętrzne oraz stalowe elementy widowni. W latach 1959–1966 na fundamentach budynku wzniesiono teatr Wybrzeże. W sierpniu 1980 r. jego aktorzy wspierali strajkujących stoczniowców, prezentując w Sali BHP Stoczni Gdańskiej utwory Mickiewicza, Słowackiego i Norwida. W latach 2020–2023 obiekt przeszedł gruntowną przebudowę, będącą największą inwestycją w jego powojennej historii.

The first building of the City Theatre dates back to 1801. Despite the limited size of the plot, the dome and portico managed to emphasize the unique character of the building against the background of its surroundings, which the Gdańsk inhabitants called the „coffee grinder”. The building was rebuilt twice – in 1916 and 1934, when a major overhaul was carried out.

As a result of Red Army operations in March 1945, the theatre building was burned down. The exterior walls and steel elements of the auditorium survived. In the years 1959–1966, the Wybrzeże Theatre was built on the foundations of the building. In August 1980, its actors supported the striking shipyard workers, reciting texts by Polish poets: Mickiewicz, Słowacki and Norwid in the OSH Hall of the Gdańsk Shipyard. Between 2020 and 2023, the facility underwent a major reconstruction, which was the largest investment in its post-war history.

Das erste Gebäude des Stadttheaters wurde 1801 errichtet. Trotz geringer Maße des Grundstücks gelang es dank der Kuppel und des Portikus den besonderen Charakter des Gebäudes zu unterstreichen. Die Danziger nannten es eine „Kaffeemühle”. Das Gebäude wurde zweimal umgebaut – im Jahr 1916 und im Jahr 1934, in dem eine Grundinstandsetzung durchgeführt wurde.

Infolge des Beschusses der Roten Armee brannte das Gebäude im März 1945 nieder. Erhalten geblieben sind die Außenmauern und stählerne Elemente des Zuschauerraumes. Auf den Fundamenten des Gebäudes errichtete man in den Jahren 1959–1966 das Theater „Wybrzeże”. Im August 1980 unterstützten seine Schauspieler die streikenden Werftarbeiter und rezitierten im Schulungsraum für Arbeitsschutz und Arbeitshygiene der Danziger Werft Werke polnischer Dichter: Mickiewicz, Słowacki und Norwid. In den Jahren 2020–2023 wurde das Gebäude gründlich umgebaut. Es war die größte Investition in seiner Nachkriegsgeschichte.

Wielka Zbrojownia

Great Armory / Das Große Zeughaus

Zbudowana w latach 1600–1605 na miejscu średniowiecznych murów, łaźni oraz kilku kamienic. Wzniesiona w stylu niderlandzkiego manieryzmu, nawiązywała do swojego przeznaczenia jednoznacznie militarnym charakterem bogatej dekoracji rzeźbiarskiej. Do końca XVIII w. budynek był użytkowany jako arsenał, a także magazyn, w tym elementów dekoracji przygotowywanych na powitanie polskich władców. Na początku XIX w. przejściowo znajdował się w nim wojskowy szpital. Do zakończenia I wojny światowej Zbrojownią zarządzało wojsko. W okresie Wolnego Miasta Gdańska parter budowli przekształcono w pasaż handlowy. Górne kondygnacje służyły celom gospodarczym i jako magazyny rekwizytów i dekoracji pobliskiego teatru.

Po sowieckiej ofensywie w 1945 r. wewnątrz budynku zostało zniszczone i wypalone. W latach 1947–1951 odbudowano pomieszczenia wewnętrzne i dachy, a w latach 1957–1966 w wieżach zrekonstruowano klatki schodowe i hełmy. Przywrócono też funkcje handlowe przyziemia, a wyższe partie przeznaczono na siedzibę szkoły artystycznej – obecnie Akademii Sztuk Pięknych.

Built between 1600 and 1605 on the site of the medieval walls, a bathhouse and several townhouses. Erected in the Dutch Mannerist style, it alluded to its purpose with the unambiguously military character of its rich sculptural decoration. Until the end of the 18th century, the building was used as an arsenal, as well as a warehouse, including decorative items prepared to welcome the rulers of Poland. In the early 19th century, it temporarily housed a military hospital. Until the end of World War I, the Armory was managed by the military. During the period of the Free City of Gdańsk, the first floor of the building was converted into a shopping arcade. The upper floors were used for business purposes and as storage for props and decorations of the nearby theatre.

After the Soviet offensive in 1945, the interior of the building was destroyed and burned out. The interior and roofs were rebuilt between 1947 and 1951; the staircases and the cupolas were reconstructed in the towers between 1957 and 1966. The commercial functions of the ground floor were also restored, and the higher parts were used to house an art school – now the Academy of Fine Arts.

Es wurde in den Jahren 1600–1605 an einer Stelle errichtet, wo sich ursprünglich die mittelalterliche Stadtmauer, das Badehaus und einige Häuser befanden. Es vertritt den Stil des niederländischen Manierismus, der Charakter der es schmückenden Skulpturen weist eindeutig auf seine militärische Funktion hin. Bis zum Ausgang des 18. Jh. diente das Gebäude als Zeughaus, auch als Lager (es wurden hier dekorative Elemente aufbewahrt, die man bei der Begrüßung polnischer Herrscher verwendete). Anfang des 19. Jh. befand sich hier vorübergehend ein Militärkrankenhaus. Bis zum Ende des Ersten Weltkriegs wurde das Zeughaus vom Militär verwaltet. In der Zeit der Freien Stadt Danzig verwandelte man das Erdgeschoss des Gebäudes in eine Handelpassage. Die oberen Etagen dienten wirtschaftlichen Zwecken, auch als Lagerräume für Requisiten und Dekorationen des nahe gelegenen Theaters.

Bei der sowjetischen Offensive im Jahr 1945 wurde das Innere des Gebäudes zerstört, es brannte aus. In den Jahren 1947–1951 wurden die Innenräume und die Dächer wiederhergestellt, in den Jahren 1957–1966 rekonstruierte man die Treppenhäuser in den Türmen und die Helme. Das Erdgeschoss begann erneut als Handelpassage zu dienen. Die oberen Geschosse bestimmte man für eine Kunstschule – heute: die Akademie der Schönen Künste.

Bazylika Mariacka

St Mary's Basilica / Die Marienkirche

 Budowę kościoła pw. Marii Panny rozpoczęto w 1343 r. po dokonaniu lokacji Głównego Miasta przez wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego. Jego budowa, a następnie rozbudowa trwały aż do 1502 r. Był on świątynią parafialną najzamożniejszej części gdańskiego społeczeństwa, co znalazło odbicie głównie w jego rozmiarach, w niewielkim natomiast stopniu w dekoracji i wyposażeniu. W okresie reformacji kościół przejęli protestanci. Pod ich rządami zachował on pozycję najważniejszej świątyni w mieście, stając się przy tym nekropolią najznamienitszych gdańszczan.

W 1945 r. kościół został zniszczony podczas zdobywania Gdańska przez Sowieców. W 1946 r. przekazano go katolikom. Otrzymał wówczas wezwanie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Pierwszą mszę świętą, podczas której poświęcono świątynię, odprawiono w 1955 r. W 1962 r. proboszczem parafii został ks. ppłk Józef Zator-Przytocki, w czasie II wojny światowej żołnierz AK. W 1965 r. papież Paweł VI podniósł kościół Mariacki do godności bazyliki mniejszej, która w 1987 r. uzyskała status konkatedry diecezji gdańskiej. Obiekt jest największą na świecie gotycką świątynią z cegły.

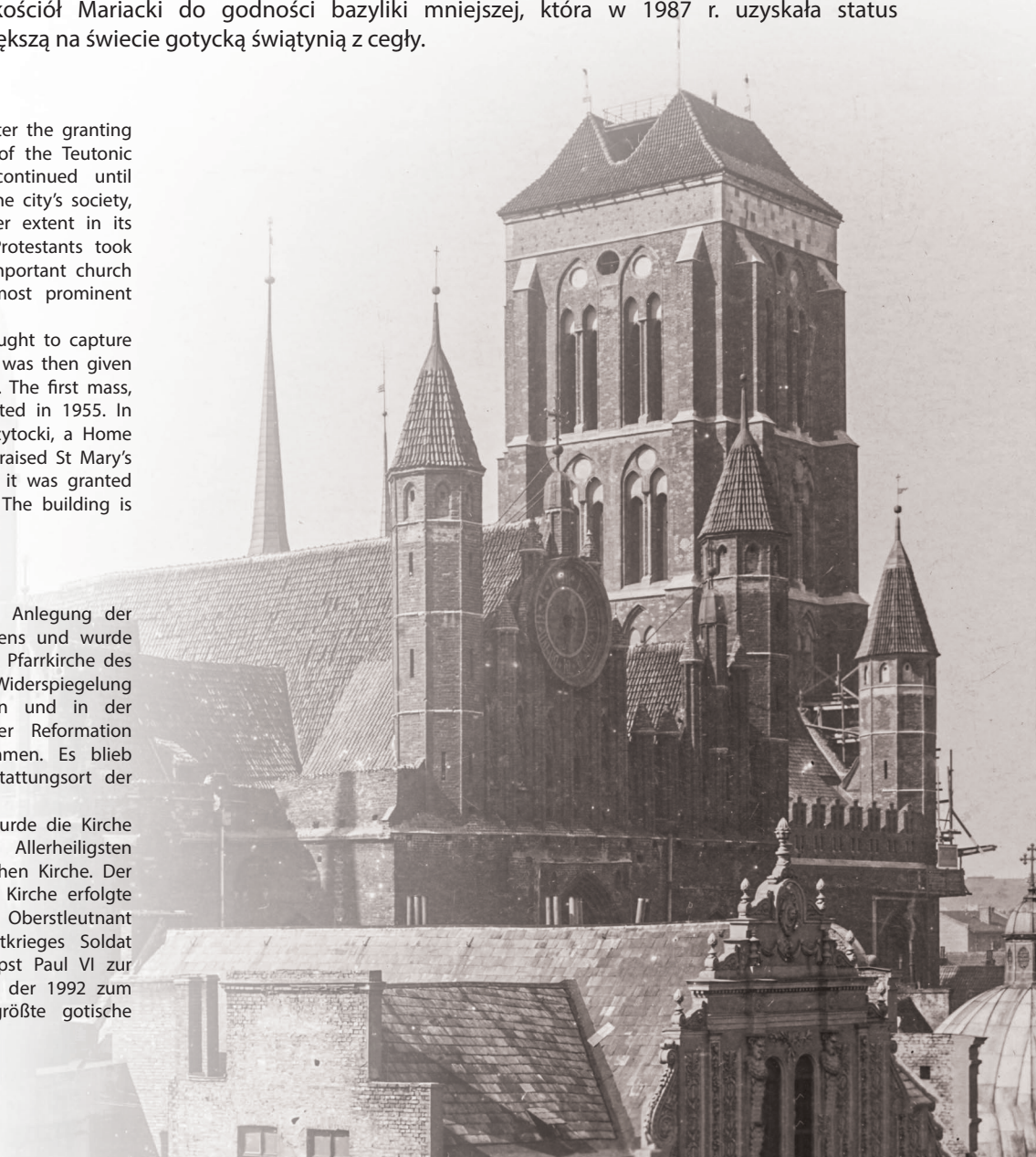
The construction of St Mary's Church began in 1343, after the granting of a privilege to the Main City by the grand master of the Teutonic Order. Its construction and subsequent extension continued until 1502. It was a parish church of the wealthiest part of the city's society, which was reflected mainly in its size, and to a lesser extent in its decoration and furnishings. During the Reformation, Protestants took over the church. It retained its position as the most important church in the city, while becoming the necropolis of the most prominent inhabitants of Gdańsk.

In 1945, the church was destroyed when the Soviets fought to capture the city. In 1946, it was handed over to the Catholics. It was then given the name of the Assumption of the Blessed Virgin Mary. The first mass, during which the church was consecrated, was celebrated in 1955. In 1962 the parish priest was Rev. Lt. Col. Józef Zator-Przytocky, a Home Army soldier during World War II. In 1965, Pope Paul VI raised St Mary's Church to the dignity of a minor basilica, and in 1987 it was granted the status of a co-cathedral of the Diocese of Gdańsk. The building is the world's largest Gothic brick temple.

Der Bau der St.-Marien-Kirche begann 1343 nach der Anlegung der Rechtstadt durch den Hochmeister des Deutschen Ordens und wurde (nach einer Ausbauphase) erst 1502 beendet. Es war die Pfarrkirche des reichsten Teils der Danziger Bevölkerung, was eine Widerspiegelung in den Ausmaßen, kaum aber in den Dekorationen und in der Ausstattung des Innenraumes fand. In der Zeit der Reformation wurde das Gebäude von den Protestanten übernommen. Es blieb das wichtigste Gotteshaus in der Stadt und war Bestattungsort der angesehensten Bürger.

Bei der Eroberung der Stadt durch die Sowjets 1945 wurde die Kirche zerstört. Als Kathedralbasilika der Himmelfahrt der Allerheiligsten Jungfrau Maria ist sie seit 1946 im Besitz der katholischen Kirche. Der erste Gottesdienst und gleichzeitig die Einweihung der Kirche erfolgte im Jahr 1955. Das Amt des Pfarrers übernahm 1962 Oberstleutnant Józef Zator-Przytocky, der während des Zweiten Weltkrieges Soldat der Heimatarmee war. 1965 wurde die Kirche von Papst Paul VI zur Basilica minor erhoben, seit 1987 ist sie Konkathedrale der 1992 zum Erzbistum erhobenen Diözese Danzig. Sie ist die größte gotische Backsteinkirche der Welt.

Ratusz Głównego Miasta

Main City Town Hall / Das Rathaus der Rechtstadt

 Powstał w pierwszej połowie XIV w. jednocześnie z samym Głównym Miastem. W ciągu kolejnych stuleci był wielokrotnie rozbudowywany. W XV w. mieszkał w nim w czasie wizyty w Gdańsku król Kazimierz Jagiellończyk. Po pożarze z 1556 r. gmach został przebudowany w stylu renesansowym. W 1561 r. na hełmie wieży umieszczono pozłacany posąg, uznawany za wizerunek Zygmunta II Augusta. Przez wieki Ratusz Głównomiejski stanowił centrum polityczne najpierw Głównego Miasta, a następnie całej gdańskiej aglomeracji. Tu zapadały najważniejsze dla miasta decyzje, tutaj też przyjmowano z honorami polskich władców. Wspaniałe wnętrza pełne były nawiązań do łączności Gdańska z Polską. Część tych pamiątek usunęli i zniszczyli Prusacy po zagarnięciu Gdańska w XVIII w.

W marcu 1945 r. pożar zniszczył hełm wieży i drewniane stropy, mury natomiast ucierpiały od bombardowania. Według początkowych ocen budynek nie nadawał się do odbudowy. Ostatecznie udało się go uratować. Remont, rozpoczęty w 1946 r., zakończył się 2 kwietnia 1970 r.

It was built in the first half of the 14th century at the same time as the Main City itself. It was expanded several times over the following centuries. In the 15th century, the Polish King Casimir IV stayed there during his visit to Gdańsk. After the 1556 fire, the edifice was rebuilt in the Renaissance style. In 1561, a gilded statue, believed to be the image of the Polish King Sigismund II Augustus, was placed on the tower's spire. For centuries, the Main City Town Hall was the political centre – first of the Main City and then of the entire Gdańsk metropolis. Here, the most important decisions for the city were made, and here the Polish kings were received with honours. The magnificent interiors were full of references to Gdańsk's close relations with Poland. Some of these mementoes were removed and destroyed by the Prussians after they seized Gdańsk in the 18th century.

In March 1945, a fire destroyed the tower's spire and the wooden ceilings, while the walls were damaged by bombs. According to initial assessments, the building was deemed unsuitable for reconstruction. Eventually, the building survived. The renovation, which began in 1946, was completed on 2 April 1970.

Es entstand in der ersten Hälfte des 14. Jh. gleichzeitig mit der Rechtstadt. Im Laufe der folgenden Jahrhunderte wurde es wiederholt ausgebaut. Im 15. Jh. logierte hier während eines Besuchs König Kasimir IV., des Jagiellonen. Nach dem Brand im Jahr 1556 wurde das Gebäude im Renaissance-Stil umgebaut. Im Jahr 1561 platzierte man auf dem Turmhelm eine vergoldete Statue, die als Abbildung von Sigismund II. August gilt. Jahrhundertelang war das Rathaus der Rechtstadt das politische Zentrum, zunächst von der Rechtstadt und dann von ganz Danzig. Hier wurden die für die Stadt wichtigsten Entscheidungen gefällt und die polnischen Herrscher mit Ehren empfangen. Die imposanten Innenräume knüpften an vielen Stellen an die Bindungen Danzigs an Polen an. Ein Teil dieser Denkmäler wurde von den Preußen, nachdem sie Danzig im 18. Jh. an sich rafften, zerstört bzw. beseitigt.

Im März 1945 wurde der Turmhelm und die hölzernen Decken Raub der Flammen, die Mauern wurden durch die Bomben beschädigt. Nach den ersten Einschätzungen eignete sich das Gebäude nicht, wiederaufgebaut zu werden. Letzten Endes gelang es aber, es zu retten. Die 1946 begonnene Instandsetzung endete am 2. April 1970.

Dwór Artusa

Artus Court / Der Artushof

- Obiekt pojawia się w źródłach w połowie XIV w. Jego początki wiążą się prawdopodobnie z Bractwem św. Jerzego – elitarną korporacją najbogatszych gdańskich kupców. Nazwa dworu nawiązuje do legendy o królu Arturze. Obiekt w swojej obecnej wielkości powstał w ramach odbudowy po pożarze z 1476 r. Stał się wówczas siedzibą kolejnych sześciu bractw, tzw. ław. W 1552 r., z okazji przyjazdu króla Zygmunta II Augusta, uzyskał renesansową fasadę. Ponownie zmienił wygląd na początku XVII w. Wówczas na jego elewacji głównej pojawiły się m.in. popiersia króla Zygmunta III Wazy i jego syna Władysława IV, widniejące tam do dziś. Od XVI w. wewnątrz współużytkowane przez „ławy” wyposażano w unikalny zbiór dekoracji i dzieł sztuki. Wiele z nich dowodziło związków Gdańska z Polską. W okresie 1742–1920 mieściła się tu giełda zbożowa. Do 1945 r. hala dworu pełniła funkcje reprezentacyjne. W 1945 r. budynek został poważnie uszkodzony, zniszczeniu uległa też spora część wyposażenia. Odbudowa, trwająca etapami w latach 1947–1997, pozwoliła na odtworzenie jego kształtu architektonicznego i ok. 70 proc. wyposażenia. Obecnie, jako oddział Muzeum Gdańska, służy on także celom reprezentacyjnym.

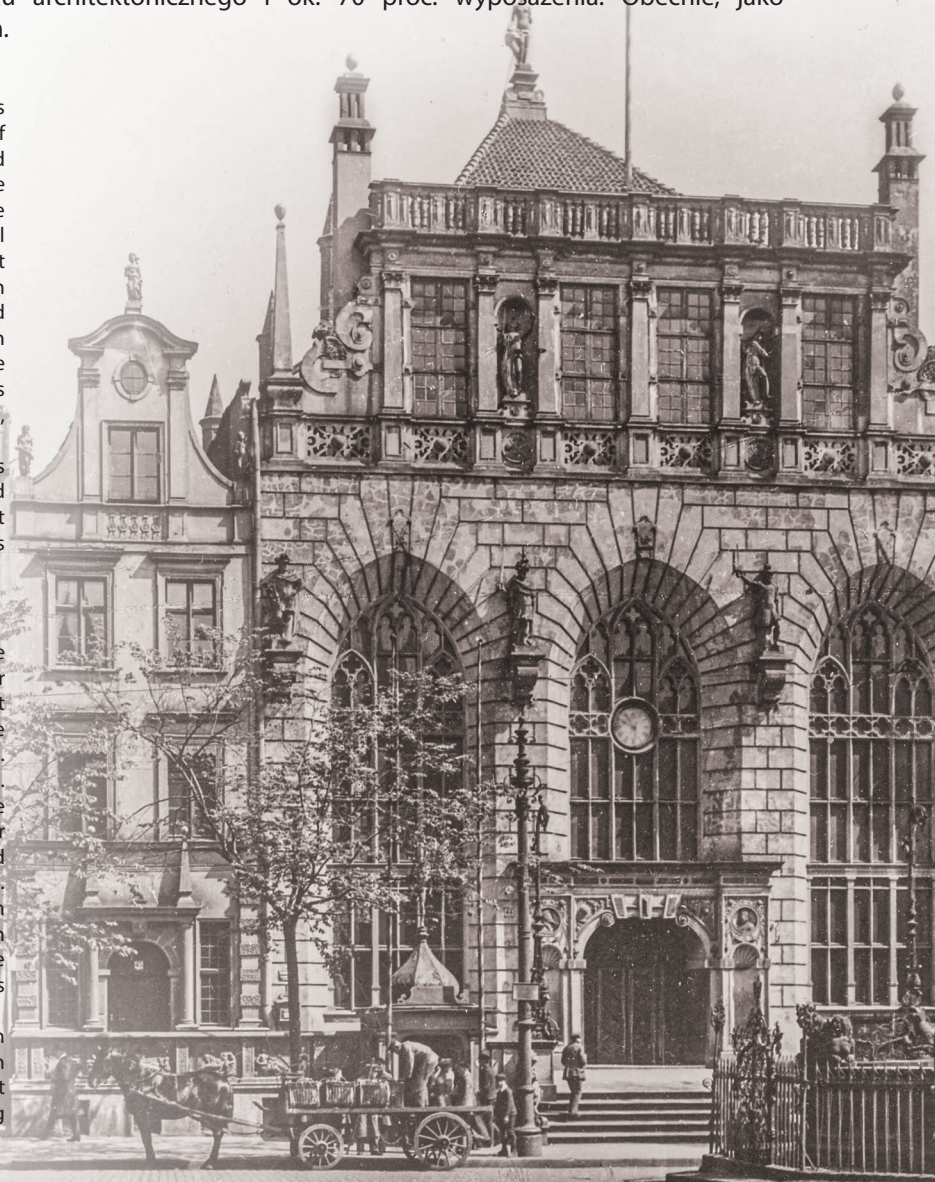
The building appears in sources as early as the mid-14th century. Its origins are probably linked to the St George Brotherhood, an elite association of Gdańsk's wealthiest merchants. The name of the court refers to the legend of King Arthur. The building in its present form was built as part of the reconstruction after the fire of 1476 when it became the seat of six more brotherhoods, the so-called "benches". In 1552, on the occasion of the arrival of the Polish King Sigismund II Augustus, it was given a Renaissance façade. It changed its appearance again in the early 17th century. At that time, its main façade featured, among other things, the busts of the Polish King Sigismund III Vasa and his son Ladislaus IV, which are still there today. From the 16th century, the interior shared by the "benches" was equipped with a unique collection of decorations and artwork. Many of them showed Gdańsk's ties with Poland. Between 1742 and 1920, it housed a grain exchange. Until 1945, the hall served a representative function.

In 1945, the building was severely damaged, and much of the equipment was destroyed. The reconstruction, which took place in stages between 1947 and 1997, allowed the restoration of its architectural shape and about 70 per cent of its furnishings. Today, as a branch of the Museum of Gdańsk, it also serves a representative purpose.

Das Objekt erscheint in den Quellen um die Mitte des 14. Jh. Seine Anfänge hängen vermutlich mit der St.-Georg-Brüderschaft zusammen, einer elitären Korporation der reichsten Danziger Kaufleute. Der Name knüpft an die Legende um König Artus an. Das Gebäude in der heutigen Größe entstand im Zuge des Wiederaufbaus nach dem Brand im Jahre 1476. Damals wurde es Sitz von sechs weiteren Brüderschaften, den sog. Banken. Anlässlich des Besuchs des Königs Sigismund II. August erhielt es 1552 eine Renaissance-Fassade. Ein erneuter Umbau erfolgte Anfang des 17. Jh. Auf der Hauptfassade erschienen damals u.a. die Halbbüsten des Königs Sigismund III. Wasa und seines Sohnes Władysław IV. Wasa, die bis heute bestehen. Seit dem 16. Jh. versah man den von den „Banken“ benutzten Innenraum mit unikatlen Dekorationen und Kunstwerken. Viele von ihnen waren ein Beweis der Verbindungen Danzigs mit Polen. In den Jahren 1742–1920 hatte hier die Getreidebörse ihren Sitz. Bis 1945 übte die Halle des Artushofes repräsentative Funktionen aus.

1945 wurde das Gebäude ernsthaft beschädigt, zerstört wurde auch ein großer Teil der Ausstattung. Der Wiederaufbau verlief in Etappen in den Jahren 1947–1997. Es gelang, die architektonische Form und rund 70 Prozent der Ausstattung wiederherzustellen. Heute ist das Gebäude eine Abteilung des Museums von Danzig, es dient auch repräsentativen Zwecken.

Brama Zielona

Green Gate / Das Grüne Tor

 Zastąpiła w połowie XVI w. wcześniejszą Bramę Kogi z XIV w. Miała odzwierciedlać zamożność Gdańska, uzyskała więc bogatą dekorację w stylu niderlandzkiego manieryzmu. Obok wielu innych ozdób umieszczono na niej herby Królestwa Polskiego, Gdańska i Prus Królewskich. Zamierzano uczynić z niej rezydencję polskich królów na czas ich pobytu nad Motławą, projekt ten nie został jednak nigdy w pełni zrealizowany – tylko raz zatrzymała się tu przebywająca w Gdańsku przez dziesięć dni Ludwika Maria Gonzaga, żona Władysława IV, a później Jana Kazimierza. Na co dzień brama służyła straży miejskiej oraz jako pomieszczenia magazynowe. Od 1746 r. część budowli stała się siedzibą Towarzystwa Przyrodniczego, a od 1879 r. mieściło się tu muzeum przyrodnicze.

W 1945 r. obiekt został w dużym stopniu zniszczony, pozostały jedynie mury obwodowe z przejazdami i częścią sklepień przyziemia. Odbudowano go w latach 1950–1953, przywracając mu pierwotne formy dachu i szczytów. Przez lata służył Pracowniom Konserwacji Zabytków, a po remoncie z początku XXI w. stał się oddziałem Muzeum Narodowego w Gdańsku.

It replaced the earlier 14th-century Cog Gate from the mid-16th century. It was meant to reflect the wealth of Gdańsk, so it received rich decoration in the style of Dutch Mannerism. The coats of arms of the Kingdom of Poland, Gdańsk and Royal Prussia were placed on it, in addition to many other decorations. There were plans to turn it into a residence of Polish kings for the duration of their stay in the city, but the project was never fully realised – only once did Louise Maria Gonzaga, the wife of the Polish King Ladislaus IV and later of the Polish King John II Casimir, stay here for ten days. Daily, the gate was used by the city guard and as a storage facility. From 1746, a part of the building became the seat of the Naturalists' Society, and from 1879 it housed a natural history museum.

In 1945, the building was largely destroyed, with only the outer walls with passageways and part of the ground floor vaults remaining. It was rebuilt between 1950 and 1953, the roof and gables being restored to their original forms. For years it served the Monuments Conservation Workshop, and after the early 21st-century renovation, it became a branch of the National Museum in Gdańsk.

Es entstand um die Mitte des 16. Jh. als Nachfolgerbau des Koggentors aus dem 14. Jh. Es sollte den Reichtum Danzigs widerspiegeln und erhielt eine reiche Dekoration im Stil des niederländischen Manierismus. Neben vielen anderen Verzierungen waren es die Wappen des Königreichs Polen, Danzigs und Königlich-Preußens. Ursprünglich war es als Stadtresidenz für die polnischen Könige bei ihren Aufenthalten an der Mottlau vorgesehen, es war jedoch nur Luisa Maria Gonzaga, die sich nach ihrer Vermählung mit König Władysław IV. Wasa in Danzig zehn Tage lang aufhielt (nach Władysławs Tod heiratete sie seinen Bruder und Nachfolger auf dem Thron, Johann II. Kasimir). Sonst diente das Tor als Sitz der Stadtwache, es befanden sich hier auch Lagerräume. Ein Teil des Gebäudes wurde 1746 Sitz der Naturforschenden Gesellschaft, seit 1879 befand sich hier ein Museum für Naturkunde.

1945 wurde das Gebäude beträchtlich zerstört, heil blieben nur die Außenmauern mit Übergängen und ein Teil der Gewölbe im Erdgeschoss. Es wurde in den Jahren 1950–1953 wiederaufgebaut, dabei wurden die ursprünglichen Formen des Dachs und der Giebel wiederhergestellt. Jahrelang diente das Gebäude dem Amt für Denkmalpflege, seit der Anfang des 21. Jh. durchgeführten Renovierung befindet sich hier eine Abteilung des Nationalmuseums in Danzig.

Brama Stażewna

Milk Cans Gate / Das Milchkannentor

Zbudowana w latach 1517–1519 w linii wału osłaniającego wschodni brzeg Wyspy Spichrzów. Początkowo wieże miały zębate zwieńczenie, z czasem wyższa otrzymała stożkowy dach. W XVII w. nastąpiła przebudowa bramy. Jediną zachowaną do dziś ozdobą obiektu są trzy kamienne tarcze herbowe umieszczone od wschodniej strony dużej wieży. Widnieją na nich symbole Królestwa Polskiego, Gdańska i Prus Królewskich. Po zajęciu Gdańska przez Prusaków w 1793 r. brama trafiła pod zarządek wojskowy. W 1894 r. budynek został wykupiony przez władze miejskie.

W marcu 1945 r. wypalony został dach i wnętrza obiektu, uszkodzone zostały też mury. Odbudowa w podstawowym zakresie nastąpiła w latach 1947–1948. Później bramę zaadaptowano na potrzeby spółdzielni zrzeszającej artystów plastyków, obecnie pozostaje w rękach prywatnych. Na początku XX w. bramie groziła rozbiórka, jednak dzięki budowie przejścia w niższej baszcie i przebudowie Mostu Stażewnego udało się jej uniknąć.

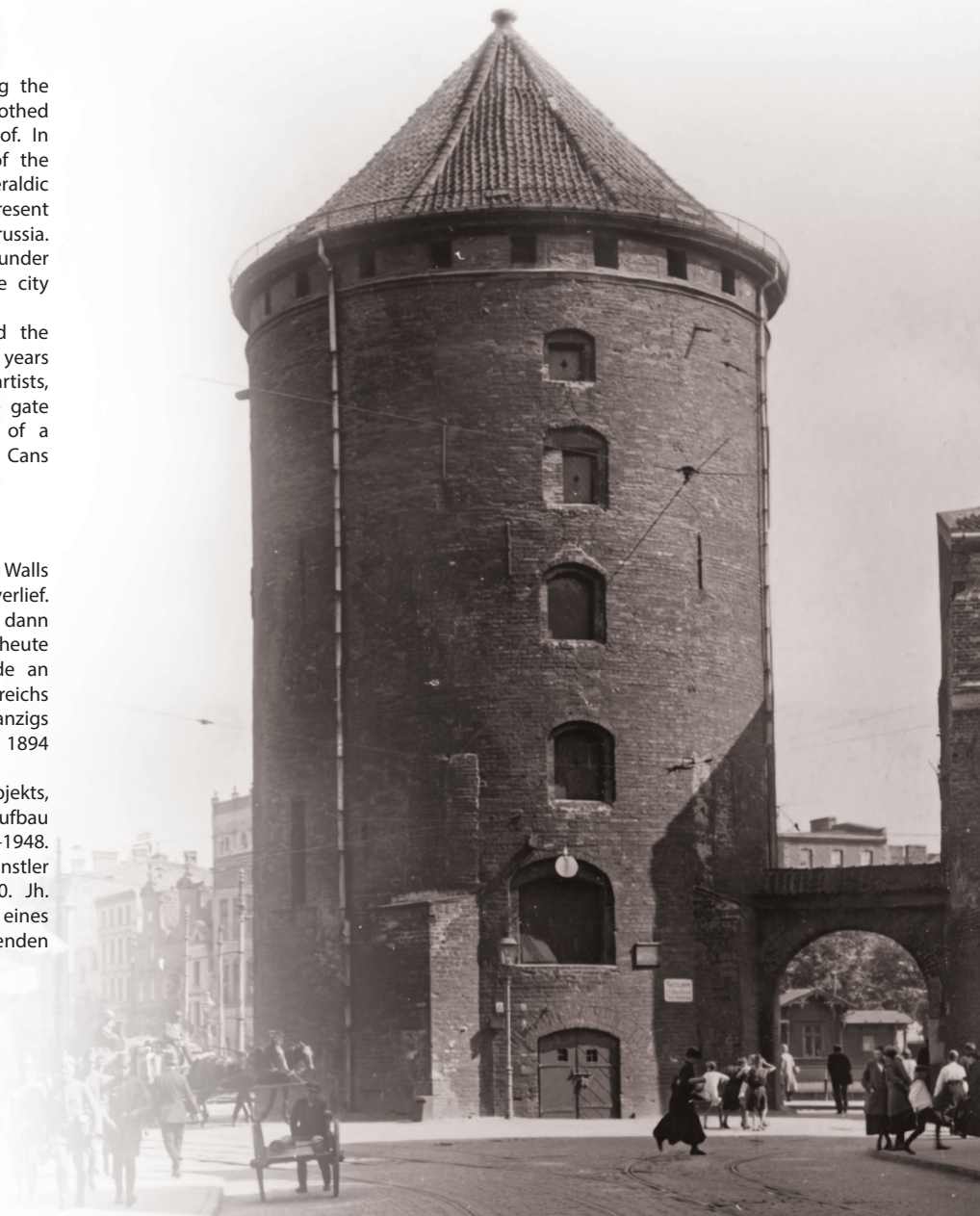
Built between 1517 and 1519 in the line of the rampart protecting the eastern shore of Granary Island. Initially the towers had a toothed battlements, but the taller one eventually was given a conical roof. In the 17th century, the gate was rebuilt. The only ornamentation of the building that has survived to this day consists of three stone heraldic shields placed on the eastern side of the large tower. These represent the coats of arms of the Kingdom of Poland, Gdańsk and Royal Prussia. After the Prussians occupied Gdańsk in 1793, the gate came under military administration. In 1894, the building was purchased by the city administration.

In March 1945, the roof and the interiors were burned out, and the walls were also damaged. Basic reconstruction took place in the years 1947–1948. The gate was later adapted for use by a cooperative of artists, and now it remains in private hands. In the early 20th century, the gate was threatened with demolition, but thanks to the construction of a passageway in the lower tower and the reconstruction of the Milk Cans Bridge, it survived.

Das Tor wurde in den Jahren 1517–1519 als Bestandteil eines Walls errichtet, der entlang des östlichen Ufers der Speicherinsel verlief. Zunächst waren die Türme von Zinnen gekrönt, der höhere erhielt dann ein Zeltdach. Im 17. Jh. erfolgte ein Umbau des Tors. Die einzige bis heute erhaltene Verzierung des Objekts sind drei steinerne Wappenschilde an der östlichen Seite des großen Turmes, mit den Wappen des Königreichs Polen, Danzigs und Königlich-Preußens. Nach der Besetzung Danzigs durch Preußen 1793 wurde das Tor durch das Militär verwaltet. 1894 wurde das Gebäude durch einen Kauf Eigentum der Stadt Danzig.

Im März 1945 brannten die Dächer und die Innenräume des Objekts, nieder auch die Mauern wurden beschädigt. Der Wiederaufbau der Hauptelemente des Objekts erfolgte in den Jahren 1947–1948. Später wurde das Tor durch eine Genossenschaft bildender Künstler übernommen. Heute ist es privates Eigentum. Am Anfang des 20. Jh. gab es die Gefahr, dass das Tor abgebaut wird. Dank der Errichtung eines Durchgangs im niederen Turm und eines Umbaus der zum Tor führenden Brücke ist es aber gelungen, den Abriss zu vermeiden.

Dom Przyrodników

Naturalists' House / Das Haus der Naturforschenden Gesellschaft

Okazała kamienica wzniesiona została w latach 1597–1599 na miejscu dawnej, gotyckiej. Przylegała ona do Bramy Mariackiej i posiadała wieżę oraz bogatą elewację od strony Motławy. Ten reprezentacyjny budynek znajdował się w rękach gdańskich kupców do 1844 r. W połowie XIX w. kamienica stała się własnością Towarzystwa Przyrodniczego założonego przez Daniela Galatha w 1742 r. Dzięki licznym fundacjom w wieży Domu Przyrodników powstało obserwatorium astronomiczne, założono bibliotekę liczącą ponad 20 tys. tomów wraz z ogólnodostępną, naukową czytelnią oraz zgromadzono bogate zbiory przyrodnicze i archeologiczne. Towarzystwo prowadziło również działalność wydawniczą.

W marcu 1945 r. gmach został mocno zniszczony. Przetrwiała częściowo frontowa fasada wraz z wieżą. Budynek został odbudowany w latach 1956–1961, a od 1958 r. jest siedzibą Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

The imposing building was erected between 1597 and 1599 on the site of a former Gothic building. It was adjacent to St Mary's Gate and had a tower and a rich façade on the river side. This impressive building belonged to Gdańsk merchants until 1844. In the middle of the 19th century, the house became the property of the Naturalists' Society founded by Daniel Galath in 1742. Thanks to numerous donations, an astronomical observatory was built in the tower of the Naturalists' House, and a library of more than 20,000 volumes was established, along with a public scientific reading room, and a rich natural history and archaeological collection. The Society was also active in publishing.

In March 1945, the building was heavily damaged. The front facade, including the tower, has partially survived. The building was rebuilt between 1956 and 1961, and since 1958 it has been the seat of the Archaeological Museum in Gdańsk.

Das ansehnliche Gebäude wurde in den Jahren 1597–1599 an der Stelle eines älteren, gotischen errichtet. Es befand sich direkt am Frauentor, besaß einen Turm und – an der dem Mottlau zugekehrten Fassade – reiche Dekorationen. Dieses repräsentative Gebäude war seit 1844 Eigentum der Danziger Kaufleute. Um die Mitte des 19. Jh. übernahm es die Naturforschende Gesellschaft, die 1742 von Daniel Galath gegründet wurde. Dank zahlreicher Stiftungen entstand im Turm des Hauses der Naturforschenden Gesellschaft ein astronomisches Observatorium. Man gründete eine Bibliothek, die über 20 Tsd. Bände zählte und einen allgemein zugänglichen wissenschaftlichen Lesesaal besaß. Es entstand eine reiche archäologische und Natursammlung. Die Gesellschaft widmete sich auch der verlegerischen Tätigkeit.

Im März 1945 wurde das Gebäude stark beschädigt. Nur die Frontfassade mit dem Turm blieb partiell erhalten. Das Gebäude wurden in den Jahren 1956–1961 wiederaufgebaut. Seit 1958 befindet sich hier das Archäologische Museum.

Brama Żuraw

Crane Gate / Das Krantor

Gdański Żuraw to największy i najstarszy zachowany dźwig portowy średniowiecznej Europy. Pierwsze wzmianki o tym obiekcie pochodzą z 1367 r. Kształt zbliżony do dzisiejszego uzyskał on w 1444 r. Nadano mu charakter miejskiej bramy – jednej z tzw. bram wodnych Głównego Miasta oraz dźwigu o funkcjach portowych i stoczniowych. Dźwig, a właściwie dwa dźwigi umieszczone jeden nad drugim, napędzany był siłą ludzkich mięśni za pomocą dwóch par kół deptakowych. Pozwalało to na podniesienie 2 ton na wysokość 27 metrów lub 4 ton na wysokość 11 metrów, co dawało gdańskiemu dźwigowi pozycję najpotężniejszego urządzenia tego typu w ówczesnym świecie. Żuraw służył do przenoszenia portowych ładunków oraz do stawiania masztów na statkach. W końcu XVII w. zaczął tracić na znaczeniu, pewną użyteczność zachował jednak do końca XIX w.

W 1945 r. spłonęła drewniana konstrukcja żurawia, poważnie uszkodzone zostały również mury korpusu – bramy wodnej. Obiekt został odbudowany w latach 1957–1969 i obecnie stanowi oddział Narodowego Muzeum Morskiego.

The Gdańsk Crane is the largest and oldest surviving port crane built in medieval Europe. The object was first mentioned in 1367 and acquired a shape similar to the present one in 1444. It became a city gate – one of the so-called “water gates” of the Main City, and a crane with port and shipyard functions. The crane – in fact two cranes placed one above the other – was powered by humans using two pairs of treadwheels. This allowed the crane to lift 2 tons to a height of 27 metres or 4 tons to a height of 11 metres, giving it the position of the most powerful device of its kind in the world at the time. The crane was used to move port cargo and to fix masts on ships. By the end of the 17th century it had begun to lose its importance, but it retained some functions until the end of the 19th century.

In 1945, the wooden structure of the crane burned down, and the walls of the water gate were also severely damaged. The facility was rebuilt in the years 1957–1969 and is now a branch of the National Maritime Museum.

Es ist der größte und älteste erhaltene Hafenkran des mittelalterlichen Europa. Die erste Erwähnung des Krantors stammt aus dem Jahr 1367. Die heutige Form eines städtischen Tors verlieh man ihm im Jahre 1444. Es ist eines der Wassertore der Rechtstadt und gleichzeitig ein Kran, der Dienste für den Danziger Hafen und die Werft leistete. Es sind eigentlich zwei übereinander platzierte Kräne, die mit Muskelkraft mithilfe zweier Treträder betrieben wurden. Dank dieser Anlage konnten Lasten bis zu 2 t 27 m und Lasten bis zu 4 t 11 m hochgehievt werden. Dank dieser Leistungen konnte die Danziger Einrichtung als die größte dieser Art in der damaligen Welt gelten. Der Kran diente zum Be- und Entladen der Schiffe, auch die Masten der Schiffe wurden mit ihm gestellt. Ende des 17. Jh. begann seine Bedeutung zu schwinden, gelegentlich gebraucht wurde er aber bis zum Ende des 19. Jh.

1945 brannte die hölzerne Konstruktion des Krans nieder, auch die Mauern des Wassertores wurden ernsthaft beschädigt. In den Jahren 1957–1969 erfolgte der Wiederaufbau des Krantors, heute ist es eine Abteilung des Nationalen Maritimen Museums.

Hala Targowa

Market Hall / Die Markthalle

Ideą przyświecającą budowie Hali Targowej w Gdańsku była likwidacja rozproszonego po całym mieście handlu ulicznego. Handel miał zniknąć nie tylko z ulic, ale także z wszystkich placów noszących nazwę „targu”, za wyjątkiem Targu Rybnego. Hala, otwarta w 1896 r., powstała na miejscu wyburzonego klasztoru Dominikanów. Do jej przestronnego wnętrza, wspartego na 22 żeliwnych kolumnach, prowadziły – tak jak dziś – cztery portale zwieńczone herbami z bogato zdobionymi bramami. Wewnątrz umieszczono około dwustu stoisk z różnymi towarami.

Koniec II wojny światowej przyniósł hali stosunkowo niewielkie i niegroźne uszkodzenia. Po krótkim okresie niepewności, kiedy znaleźli się zwolennicy jej wyburzenia, pozostała na długie lata w nie zmienionym stanie. W drewnianych boksach handlowano towarami niedostępnymi często w innych sklepach. Remont z końca XX w. nie tylko przywrócił hali jej dawną urodę, w tym odtworzenie brakujących od wojny elementów dekoracji fasad, ale również umożliwił przeprowadzenie prac archeologicznych. Pod halą odkryto wówczas pozostałości romańskiego kościoła św. Mikołaja.

The idea behind the construction of the Market Hall in Gdańsk was to eliminate the street trading scattered throughout the city. Vendors were to disappear not only from the streets but also from all squares bearing the name „market”, except the Fish Market. The hall, opened in 1896, was built on the site of a demolished Dominican monastery. Its spacious interior was supported by 22 cast-iron columns and could be reached – as it is today – through four portals topped by coats of arms with richly decorated gates. Inside, about two hundred stalls offered a variety of goods.

The end of World War II brought relatively minor damage to the hall. After a brief period of uncertainty, when some supported its demolition, it remained unchanged for many years. The wooden stalls offered goods often unavailable in other stores. The renovation in the late 20th century not only restored the hall to its former beauty, including the restoration of the façade decorative elements that had been missing since the war, but also enabled archaeological work to be carried out. At the time, the remains of the Romanesque St Nicholas's Church were discovered under the hall.

Die Idee, die beim Bau der Markthalle in Danzig vorschwebte, war die Beseitigung des in der ganzen Stadt zerstreuten Straßenhandels. Er sollte nicht nur von den Straßen, sondern auch von allen Plätzen, die als „Märkte“ galten, verschwinden. Eine Ausnahme bildete der Fischmarkt. Die 1896 eröffnete Halle entstand an der Stelle des abgetragenen Dominikanerklosters. In das geräumige Innere, das sich auf 22 gusseiserne Säulen stützte, führten (so wie heute) vier von Wappen gekrönte Portale mit reich verzierten Toren. In der Halle richtete man rund zweihundert Stände mit verschiedenen Waren ein.

Die infolge des Krieges entstandenen Schäden in der Markthalle waren relativ gering und harmlos. Nach einer kurzen Periode der Unsicherheit, in der es Stimmen gab, dass sie abgetragen werden soll, blieb sie für lange Jahre im unveränderten Zustand bestehen. In den hölzernen Boxen verkaufte man Waren, die in anderen Geschäften häufig unzugänglich waren. Nach einer Renovierung Ende des 20. Jh. wurde die alte Schönheit der Halle wiederhergestellt – so erschienen z.B. an den Fassaden die im Krieg zerstörten Dekorationen. Das Ergebnis der während der Renovierungsarbeiten durchgeführten archäologischen Untersuchungen war die Entdeckung der Überbleibsel der romanischen Nikolaikirche unter der Halle.

Bazylika św. Brygidy

St Bridget Basilica / Die Brigittenkirche

W 1350 r. istniała tu kaplica pokutnic św. Marii Magdaleny. W 1374 r. w Gdańsku zatrzymał się kondukt żałobny ze szczątkami założycielki zakonu brygidek św. Brygidy Szwedzkiej. W końcu XIV w. powołano oficjalnie klasztor Brygidek i rozpoczęto budowę kościoła, którą zakończono w 1512 r. Pod koniec XVI w. świątynia wraz z częścią mieszkalną spłonęła. Odbudowę podjęto na początku XVII w. Zabudowania klasztoru wyburzono w XIX w. po likwidacji zgromadzenia, a w 1840 r. biskup wrocławski erygował przy kościele św. Brygidy parafię wojskową. Po I wojnie światowej biskup chełmiński wytyczył granice terytorialne parafii św. Brygidy, które obowiązywały do 1994 r.

W 1945 r. kościół uległ poważnemu zniszczeniu. Zachowały się jedynie mury oraz część prezbiterium. Odbudowa ruszyła dopiero z początkiem lat siedemdziesiątych, kiedy proboszczem parafii został ks. Henryk Jankowski. W 1983 r. odbudowany kościół ponownie poświęcono. W latach osiemdziesiątych XX w. świątynia była ostoją antykomunistycznej opozycji, dlatego w 1988 r. zyskała miano Sanktuarium Matki Bożej Królowej Świata Pracy. W 1991 r. papież Jan Paweł II nadał kościołowi tytuł bazyliki mniejszej.

In 1350, there was a chapel of the penitents of St Mary Magdalene. In 1374, a funeral procession stopped in Gdańsk with the remains of the founder of the Bridgettine Order of St Bridget of Sweden. At the end of the 14th century, the Bridgettine Monastery was officially established, and construction of the church began, being completed in 1512. At the end of the 16th century, the church, along with the residential part, burned down. Reconstruction began in the early 17th century. The monastery's buildings were demolished in the 19th century after the congregation was liquidated, and in 1840 the bishop of Wrocław erected a military parish by St Bridget's Church. After World War I, the bishop of Pelplin delineated the territorial boundaries of the parish of St Bridget's Church, which existed until 1994.

In 1945, the church was severely damaged. Only the walls and part of the presbyterium survived. Reconstruction did not begin until the early 1970s when Rev. Henryk Jankowski took over the parish. The rebuilt church was re-consecrated in 1983. In the 1980s, the church was a refuge of anti-communist opposition, so in 1988 it became known as the Shrine of Our Lady Queen of the World of Labour. In 1991, Pope John Paul II elevated the church to Basilica Minor.

1350 befand sich hier die Kapelle der Büsserinnen der St. Maria Magdalena. 1374 hielt sich in Danzig der Trauerzug mit den sterblichen Überresten der Gründerin des Erlöserordens Birgitta von Schweden auf. Das Kloster des Erlöserordens entstand offiziell Ende des 14. Jh. Es begann ein Bau der Kirche, der 1512 beendet wurde. Das Gotteshaus und der Wohnteil des Klosters brannten Ende des 16. Jh. nieder. Anfang des 17. Jh. begann der Wiederaufbau. Die Gebäude des Klosters wurden im 19. Jh., nach der Auflösung der Kongregation, abgetragen. Der Leslauer Bischof gründete 1840 an der Brigittenkirche eine militärische Pfarrei. Nach dem Ersten Weltkrieg wurden vom Kulmer Bischof neue Grenzen der Pfarrei festgelegt, die bis 1994 galten.

1945 wurde die Kirche ernsthaft beschädigt. Es sind nur die Mauern und ein Teil des Presbyteriums erhalten geblieben. Der Wiederaufbau begann erst Anfang der 1970er Jahre, als das Pfarramt von Henryk Jankowski übernommen wurde. 1983 wurde die wiederaufgebaute Kirche erneut eingeweiht. In den 1980er Jahren war die Kirche ein Zentrum der antikommunistischen Opposition und man verlieh ihr deswegen 1988 den Namen des Sanktuariums der Muttergottes, der Königin der Arbeitswelt. 1991 erhielt die Kirche von Papst Johannes Paul II. den Status einer Basilica minor.

Kościół św. Katarzyny

St Catherine's Church / Die Katharinenkirche

 Świątynia powstała w XIII w., prawdopodobnie jako fundacja książąt Pomorza Gdańskiego. Od 1227 r. była kościołem parafialnym dla miasta lokowanego na prawie lubeckim – późniejszego Starego Miasta. Od 1525 r. pozostawała w rękach gminy luterańskiej. Od 1738 r. w jej wieży znajduje się carillon – instrument muzyczny złożony z zestrojonych dzwonów podłączonych do klawiatury. Kościół św. Katarzyny wielokrotnie ucierpiał w wyniku działań wojennych i pożarów. W 1308 r. był świadkiem tzw. rzezi gdańskiej. W 1905 r. w wyniku uderzenia pioruna zapaliły się jego dach i wieża. W 1945 r. ogień strawił dachy, zniszczona została znaczna część sklepień i wieża wraz z hełmem. Ostatni akt dramatu rozegrał się w 2006 r., kiedy pożar zniszczył dach i częściowo wieżę. Od lat pięćdziesiątych do 1982 r. trwała odbudowa świątyni. Udało się również częściowo przywrócić we wnętrzach jej wyposażenie. Od 1947 r. gospodarzami kościoła są karmelici. W kościele św. Katarzyny spoczywają szczątki Jana Heweliusza, najwybitniejszego po Mikołaju Koperniku astronoma działającego na ziemiach polskich.

The church was built in the 13th century, founded by princes of Gdańsk. From 1227, it was the parish church for a town founded under Lübeck law – later the Old Town. From 1525 it remained in the hands of the Lutheran community. Since 1738, its tower has housed a carillon – a musical instrument composed of tuned bells connected to a keyboard. St Catherine's Church has suffered repeatedly from warfare and fires. In 1308, it was the scene of the „Massacre of Gdańsk”. In 1905, a lightning strike ignited its roof and tower. In 1945, fire consumed the roofs; a substantial section of the vaults and the tower including the spire were destroyed. The last act of the drama took place in 2006, when a fire destroyed the roof and partially destroyed the tower. From the 1950s to 1982, reconstruction of the temple was carried out. It also succeeded in partially restoring its furnishings in the interior. Since 1947, the Carmelites have been the hosts of the church. In St Catherine's Church, the remains of Johannes Hevelius are buried in St Catherine's Church, who was the most outstanding astronomer active on Polish territory after Nicolaus Copernicus.

Das Gotteshaus entstand im 13. Jh., vermutlich als Stiftung der Herzöge von Pommerellen. Seit 1227 war es die Pfarrkirche der nach dem Lübecker Recht gegründeten Stadt – der späteren Altstadt. Seit 1525 befand sich die Kirche in den Händen der lutherischen Gemeinde. Seit 1738 befindet sich auf ihrem Turm ein Carillon – ein Musikinstrument, das aus chromatisch oder diatonisch gestimmten Glocken besteht, die mittels einer Klaviatur gespielt werden können. Die Katharinenkirche war wiederholt Opfer von kriegerischen Auseinandersetzungen und Bränden. 1308 war sie Zeuge des sog. Massakers von Danzig. Infolge eines Blitzschlags brannten 1905 das Dach und der Turm der Kirche nieder. Opfer der Flammen waren 1945 die Dächer, zerstört wurde ein großer Teil der Gewölbe und der Turm nebst dem Helm. Der letzte Akt des Dramas spielte sich 2006 ab, als der Brand das Dach und teilweise den Turm vernichtete. Der Wiederaufbau der Kirche dauerte seit den 1950er Jahren bis 1982. Es gelang auch teilweise, die Ausstattung der Innenräume wiederherzustellen.

Seit 1947 gehört die Kirche zum Karmeliterorden. Es ruhen hier die sterblichen Überreste von Johannes Hevelius, dem neben Nicolaus Copernicus größten Astronomen, der auf dem polnischen Gebiet tätig war.

Wielki Młyn

Great Mill / Die Große Mühle

Zbudowany przez krzyżaków w połowie XIV w. na „Tarczy” – wyspie utworzonej przez dwa ramiona kanału Raduni – stanowił arcydzieło średniowiecznej hydrotechniki i jeden z największych na świecie zakładów przemysłowych. Przynosił też swoim właścicielom i dzierżawcom wysoki dochód. Od początku wojny trzynastoletniej pozostawał w rękach gdańszczan. Był to ogromny kompleks młyński napędzany 18 kołami, w którym mielono zboże i sód do produkcji piwa. Mieściły się w jego obrębie także wielki magazyn (sześć kondygnacji poddasza) i piekarnia (przybudówka z kominem od północy). Sukcesywnie modernizowany pracował nieprzerwanie aż do 1945 r., kiedy został zniszczony. Odbudowa obiektu, bez przywrócenia mu historycznej funkcji, nastąpiła w latach sześćdziesiątych XX w. Użytkowano go w celach kulturalnych, rozrywkowych, magazynowych, wreszcie handlowych. W 2016 r. przekazany został Muzeum Gdańsk z przeznaczeniem na siedzibę Muzeum Bursztynu, które otwarto w roku 2021.

Built by the Teutonic Knights in the mid-14th century on the „Shield” – an island formed by two arms of the Radunia Canal – the Great Mill was a masterpiece of medieval hydro-engineering and one of the world's largest industrial plants. It also generated substantial revenue for its owners and tenants. From the outbreak of the Thirteen Years' War, it remained in the hands of the inhabitants of Gdańsk. It was a huge mill complex powered by 18 mill wheels, where grain was processed and malt ground for beer production. It also housed a large warehouse (six attic floors) and a bakery (an annex with a chimney on the northern side).

Successively modernized, it worked continuously until 1945, when it was destroyed. Reconstruction of the building, without restoring its historic function, took place in the 1960s. It was used for cultural, entertainment, storage, and finally commercial purposes. In 2016, it was handed over to the Museum of Gdańsk to house the Amber Museum, which opened in 2021.

Sie wurde vom Deutschen Orden um die Mitte des 14. Jh. auf der kleinen Insel Schild im Radunekanal errichtet, ist ein Meisterwerk der mittelalterlichen Hydrotechnik und einer der in der damaligen Welt größten industriellen Betriebe. Ihre Besitzer und Pächter erreichten dank ihr große Gewinne. Seit dem Beginn des Dreizehnjährigen Krieges befand sie sich in den Händen der Danziger. Es war ein riesiger Mühlenkomplex, der von 18 Mühlrädern angetrieben wurde. Gemahlen wurde hier das Getreide und das Malz für die Bierproduktion. In sechs Dachgeschossen befand sich auch ein großes Lager. Sonst gab es hier eine Bäckerei (ein Anbau mit dem Schornstein an der nördlichen Seite).

Nach und nach modernisiert arbeitete die Mühle ununterbrochen bis 1945, als sie zerstört wurde. Ihr Wiederaufbau erfolgte in den 1960er Jahren. Sie diente als Kultur- und Unterhaltungsstätte, als Lager und schließlich als Handelszentrum. 2016 wurde sie an das Museum von Danzig übergeben und 2021 eröffnete man hier ein Bernsteinmuseum.

